

Seniorerne på arbejdsmarkedet gavner fagbevægelsen

Af Andreas Orebo Hansen og Andreas Højbjerg

Antallet af fagforeningsmedlemmer er faldet de sidste 10 år. Især unge organiserer sig i mindre grad end tidligere. For seniorerne på arbejdsmarkedet er billedet dog anderledes. I analysen ses nærmere på opbakningen til fagbevægelsen blandt seniorerne.

Hovedkonklusioner

- Antallet af fagforeningsmedlemmer over 55 år er *steget* med omkring 100.000 de seneste ti år. Det går imod den generelle tendens, hvor det samlede antal fagforeningsmedlemmer er *faldet* med 165.000 personer i samme periode.
- Stigningen i antallet af seniorer i fagforeningerne, skal ses i lyset af den demografiske udvikling samt senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Erhvervsdeltagelsen er således styrket for de ældre, som følge af udfasningen af overgangsydelse, reformen af efterlønnen i slutningen af 1990'erne og skatnedslaget for personer, som bliver på arbejdsmarkedet til de er 64 år.
- Knap halvdelen af medlemsfremgangen blandt seniorer kan tilskrives en øget organisationsgrad blandt dem, som er på arbejdsmarkedet. For 55-59-årige er organisationsgraden således steget fra 72 til 79 pct., mens den er steget fra 58 til 68 pct. for 60-64-årige. Udviklingen hænger formentlig sammen med, at gruppen har fået en stærkere tilknytning til arbejdsmarkedet blandt andet gennem ændrede dagpenge- og aktiveringsregler for ledige over 55 år, der medvirket til at nedbringe ledigheden.
- Den seneste efterlønsreform og forhøjelser af pensionsalderen kan isoleret set også medvirke til at øge antallet af fagforeningsmedlemmer i de kommende år. På sigt er det dog fortsat en central udfordring for fagbevægelsen at fastholde organiseringen blandt unge, som træder ind på arbejdsmarkedet.

Kontakt

Ledende arbejdsmarkedsøkonom

Andreas Højbjerg

Tlf. 2021 3953

E-mail ah@kraka.org

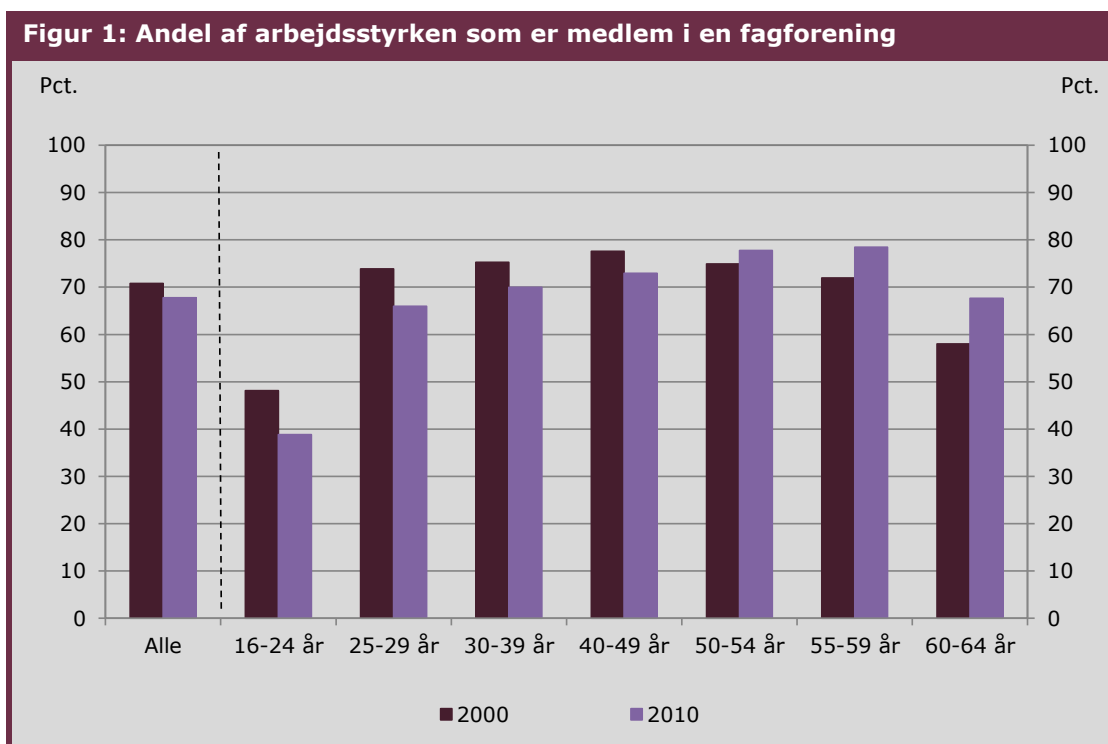
Senere tilbagetrækning gavner fagforeningerne

Fra 2000 til 2010 er antallet af betalende fagforeningsmedlemmer på arbejdsmarkedet faldet fra 71 til 68 pct. Det dækker over, at antallet af fagforeningsmedlemmer er faldet med 165.000 personer, hvilket overstiger faldet i arbejdsstyrken på 120.000 personer i samme periode (se boks 1 for opgørelsesmetode).

Det samlede fald i antallet af fagforeningsmedlemmer dækker over en fremgang i medlemstallet blandt seniorer på arbejdsmarkedet. Antallet af fagforeningsmedlemmer over 55 år er således steget med omkring 100.000 på ti år.

Når antallet af fagforeningsmedlemmer over 55 år er steget, skyldes det både, at flere bliver længere på arbejdsmarkedet og at dem, som bliver, har en stærkere tilknytning og oftere er organiseret end tidligere.

Seniorerne på arbejdsmarkedet bryder den generelle tendens blandt yngre på arbejdsmarkedet, hvor samtlige aldersgrupper i mindre grad er organiseret i en fagforening end for ti år siden. For de 55-59-årige var 79 pct. således organiseret i en fagforening i 2010, i forhold til 72 pct. i 2000, jf. figur 1. For de 60-64-årige er organisationsgraden steget fra 58 til 68 pct. Organiseringen blandt seniorer på arbejdsmarkedet kan forklare knap halvdelen af medlemsfremgangen blandt seniorer.

Anm.: Omfatter personer mellem 16 og 64 år i arbejdsstyrken. Se desuden boks 1.
Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registre.

Den stigende organisationsgrad blandt seniorerne på arbejdsmarkedet, kan tilskrives det forhold, at seniorerne har fået en stærkere tilknytning til arbejdsmarkedet i de sidste 10 år. Det skyldes blandt andet ændrede dagpenge- og aktiveringsregler for ledige over 55 år, som har medvirket til at nedbringe ledigheden blandt de ældre generationer.

Når antallet af fagforeningsmedlemmer blandt de 55-64-årige er steget skyldes det også den demografiske udvikling og senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Erhvervsdeltagelsen blandt de 55-64-årige er således styrket som resultat af reformen af efterlønnen i slutningen af 1990'erne samt skattnedslaget for personer, som bliver på arbejdsmarkedet til de er 64 år.

Boks 1: Registerbaseret opgørelse af fagforeningsmedlemmer

Opgørelsen er baseret på personer i arbejdsstyrken med skattemæssigt fradrag for foreningskontingent (i 2000 og 2010). Der er dermed alene tale om kontingentbetalende medlemmer. Opgørelsen kan således afvige fra Danmarks Statistiks opgørelse i Statistisk Årbog, hvor der i nogle fagforeninger også medtages ikke kontingentbetalende medlemmer (herunder efterlønsmodtagere, pensionister mm.). Efter denne opgørelse er antallet af fagforeningsmedlemmer faldet med godt 112.000 fra 2000 til 2010, jf. tabel nedenfor.

Tabel 1

	2000	2010	Ændring 2000-2010
Krakas opgørelse	1.961.496	1.796.256	-165.240
Statistisk Årbog	2.161.616	2.049.579	-112.037

Kilde: Egne beregninger på Danmarks Statistiks registre og Statistisk Årbog 2000 og 2010.